

БИЗНЕС-РЕЖА

**Ўсмир қизлар мавсумий кардигани тикиб чиқариш бизнес режасини
тузиш. (280 дона)**

**Ўсмир қизлар мавсумий кардигани тикиб чиқариш бизнес режасини
тузиш.
(280 дона)**

Корхона асосан республика миқёсидаги улгуржи ва чакана бозорларидан турли хил асосий материал, астарлик материел, брошка, фелизилин, елимли тасма, тикув ипи ва шу каби тикувчилик соҳаси хом-ашёсини сотиб олиб, тайёр кийимлар тикиб чиқаради. Бозордаги рақобатбардош корхоналарни маҳсулотларини таҳлил қилиш асосида, бозордаги таклиф ва талабни чуқур ўрганган ҳолда ишлаб чиқариш, аҳолини шу тайёр кийимларга бўлган эҳтиёжини қондириб боришга асосланган. Бундан ташқари, корхона буюртма асосида турли хил кийимларни тикиб бериш мумкин. Ушбу бизнес режаси ўсмир қизлар мавсумий кардиганини тикиб чиқариш учун мўлжалланган.

Маҳсулот тикиб чиқариш босқичлари ва ишлаб чиқаришни амалга ошириш механизми:

- тикиб чиқариладиган ўсмир қизлар мавсумий кардигани бўйича бозорлар тадқиқ этилади, рақобатчи корхоналар маҳсулотларини бозордаги таклифи ва унга харидорларни талаби ўрганилади;

- тикиладиган ўсмир қизлар мавсумий кардиганининг бир нечта эскиз-фасонлари дизайнерлар томонидан ишлаб чиқилади;

- энг оптимал вариантдаги, кам харажатли ва замонавий фасондаги ўсмир қизлар мавсумий кардигани эскизи тикиб чиқариш учун танланади;

- ўсмир қизлар мавсумий кардиганини тикишга мос газламалар ва зарурий хомашёлар сотиб олиш сметаси тузилиб, энг арзон тушадиган республика миқёсидаги бозорлардан харид қилинади, олиб келтирилади;

- газлама бичилади, бичилган қисмлар назоратдан ўтказилади, тикиш цехига ўтказилади;

- ўсмир қизлар мавсумий кардиганини тикиб чиқарилади, керакли безаклар берилади ёки ишлов берилади;

- тайёр маҳсулот сифат назоратидан ўтказилиб, маҳсулот тўғрисидаги маълумотлар мавжуд эткеткалар маҳсулотга қадалади;

- тайёр бўлган ўсмир қизлар мавсумий кардигани ўрамларга жойлаштирилади ва тайёр маҳсулот омборига ёки тегишли бозорларга тарқатилади.

Бунинг учун дастлаб тикувчилик корхонаси маҳсулот ишлаб чиқариш бизнес режасини ишлаб чиқамиз.

1-жадвал**Тикувчилик корхонасида ўсмир қизлар мавсумий кардиганини ишлаб чиқаришни лойиҳалаш режаси**

№	Кўрсаткичлар номланиши	Кўрсаткичлар маълумоти
1	Лойиҳанинг йўналиши	Тикувчилик
2	Ўсмир қизлар мавсумий кардиганини етишмовчилиги	Этишмовчилик даражаси 20 фоиз
3	Ўсмир қизлар мавсумий кардиганини бозор нархи	200 000-250 000 сўм
4	Ишлаб чиқарилган маҳсулотларнинг сифатлилик даражаси	Давлат стандартига жавоб беради.
5	Сарфланган маблағни қоплаш	Маҳсулотларни сотиш орқали олинган фойдани айлантириш йўли билан.

Юқоридаги маркетинг дастурига асосланиб хом-ашё ва материаллар, ҳамда зарур машина-дастгоҳлар учун молиявий сарф бизнес – режасини тузамиз.

Корхона ўз имкониятларидан фойдаланиб бир ойда 280 дона маҳсулот ишлаб чиқаради. тикувчилик корхонаси маркетинг тадқиқотларига асосланган ҳолда, корхона томонидан ўсмир қизлар мавсумий кардиганини харажатлар суммаси ва олинадиган даромадни бизнес режада қуйидагича белгилайди.

2 -жадвал**Корхона бизнес режаси бўйича маҳсулот ишлаб чиқариш хажми**

Маҳсулот номи	Ўлчов бирлиги	Бир кунлик ишлаб чиқариш миқдори	Бир ойлик ишлаб чиқариш миқдори
Ўсмир қизлар мавсумий кардигани	дона	11-12	280

Тадбиркор ўсмир қизлар мавсумий кардиганини тикиш учун асосий материал, астарлик материал, брошка, фелизилин, елимли тасма, тикув ипи ва бошқаларни ишлатади.

Ушбу хом-ашёларни сарф харажатларини қуйидаги жадвалларда кўриб ўтамиз.

3 -жадвал

Бир дона маҳсулот ишлаб чиқариш учун сарфланадиган хом-ашёларни бизнес режада ифодаланиши

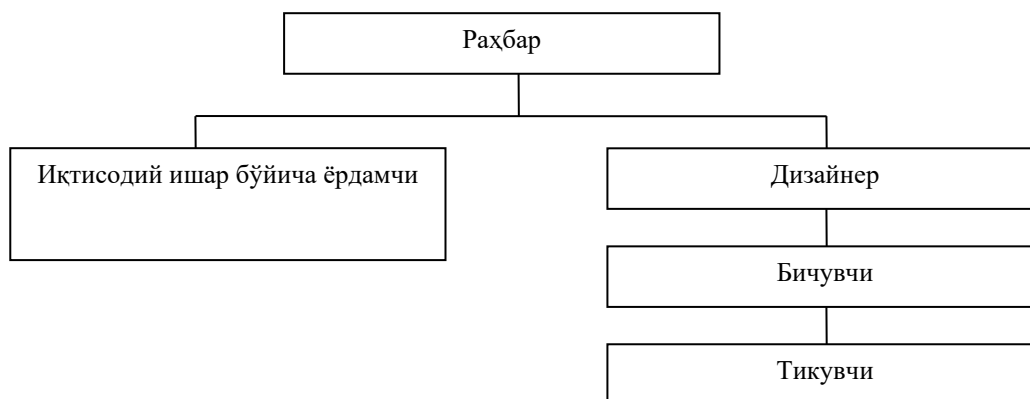
Ишлаб чиқариладиган	Хом-ашё номи	Ўлчов бирлиги	Бир дона маҳсулот тайёрлаш учун сарф
Ўсмир қизлар мавсумий кардигани	Асосий материал	метр	1,60
	Астарлик материал	метр	1,60
	Елимли тасма	метр	1,0
	Фелизилин	метр	0,20
	Брошка	дона	1
	Тикув ипи	дона	0,1

4-жадвал

Маҳсулот ишлаб чиқариш учун бир ойлик ва бир йиллик сарфланадиган хом-ашё харажатлари:

№	Хом-ашё номи	Бир-бирлик маҳсулот нархи, сўм	Бир ойлик сарф харажат, минг сўм
1	Асосий материал	64000	17 920
2	Астарлик материал	12000	3 360
3	Елимли тасма	2000	560
4	Фелизилин	1200	336
5	Брошка	2000	560
6	Тикув ипи	500	140
7	Бошқа харажат	500	140
	Жами	82200	23 016

Юқоридаги жадвал таҳлилидан кўришимиз мумкинки, 1 дона маҳсулот ишлаб чиқариш учун 82200 сўм миқдорда асосий материал харажатлари сарфланади. Корхонада ишлаб чиқариш жараёнини ташкил этишда ва бошқаришда жами 24 та ишчи-ходимлар таркиби фаолият кўрсатади. Корхона ташкилий тузилмаси қуйидагичадир.

1-расм. Корхонанинг ташкилий тузилмаси.

Ушбу ишлаб чиқариш корхонасини корхона раҳбари бошқариб, унга бош ҳисобчи, дизайнер, бичувчи ва тикувчилар бўйсундилар. Корхона раҳбари

ишлаб чиқариш жараёнини узлуксизлигини, иш жараёнларини ташкил этилиши ва бошқарилишини назорат қилиб боради. Корхона дизайнери маҳсулотнинг янги фасонлари борасида иш олиб боради ва буюртмачиларни буюртмасига асосан фасонларни ишлаб чиқиб таклиф қилади. Бичувчи яратилган фасонлар асосида бичув ва кесув ишларини амалга оширадилар. Тикувчилар ўз навбатида тикиш ишлари билан шуғулланадилар. Тозаловчи тайёр маҳсулотни тозалайди ва қадоқловчи эса уни ўрамларга жойлаштиради. Корхонада амалга ошаётган иқтисодий жараёнларни ҳисоб-китоби билан корхона бош ҳисобчиси шуғулланади. Ҳар бир ишчи ходим касб доирасидан келиб чиқиб ўз ойлик маошига эгадир. Буни қуйидаги жадвал ёрдамида ёритиб ўтамыз.

Тикувчилик корхонаси бозор ҳолатини тадқиқ қилган ҳолда, ўз фаолияти доирасида ишлаб чиқарган маҳсулотларини баҳосини белгилайди, бир ойлик ва бир йиллик сотув тушуми миқдорини ишлаб чиқди. Буни бизнес режа бўйича қуйидаги жадвал ёрдамида ёритиб ўтамыз.

5 -жадвал

Ишлаб чиқарилган маҳсулотларни сотиш хажми

Маҳсулот номи	Ўлчов бирлиги	Сотиш нархи, сўм	Бир ойда тайёрланган Маҳсулот миқдори (дона)	Бир ойлик тушум, минг сўм
Ўсмир қизлар мавсумий кардигани	дона	140000	280	39 200

Корхона томонидан ишлаб чиқарилаётган ўсмир қизлар мавсумий кардиганини бозор нархи юқорида таъкидлаганимиздек 200 000 сўмдан 250 000 сўмгача бўлиб, уни корхона 175 000 сўмдан бозорга олиб чиқиб сотишни режалаштирмоқда. Корхона томонидан ишлаб чиқарилган ўсмир қизлар мавсумий кардиганини 175 000 сўмдан сотиш натижасида бир ойда 49 000 минг сўм тушум шаклланади. Тикувчилик корхонаси томонидан ишлаб чиқарилган ўсмир қизлар мавсумий кардиганидан тушган тушумдан қилинган барча сарф-харажатлар чегириб ташланганда корхонанинг ялпи фойдаси қолади. Бу иқтисодий кўрсаткичларни бизнес-режа бўйича белгиланган натижаларини қуйидаги жадвал ёрдамида ёритамиз.

6 -жадвал

Тикувчилик корхонаси иқтисодий кўрсаткичлари

№	Харажат номи	Бир ойда, минг сўм
	Хом ашё	23 016
	Иш ҳақи	14400
	Электр энергия харажатлари	993
	Транспорт харажатлари	250
	Бошқа харажатлар (ижара, сув, констовар ва бошқалар)	250
I	Ишлаб чиқариш таннархи	605453- 38 909
II	Ишлаб чиқаришдан тушган тушум	770000- 49 000
III	Фаолиятдан кўрилган фойда	164547

Кичик корхона тикувчилик маҳсулотларидан кўрадиган даромадидаги пул маблағларининг ҳаракатини қуйидаги жадвал ёрдамида кўриб ўтамиз.

7 -жадвал

Тикувчилик кичик корхонаси пул маблағлари ҳаракати

Кўрсаткичлар	1-ой, минг сўм
Ялпи тушум	49 000
Харажат	38 909
Ялпи даромад	10 091

Тикувчилик корхонасининг ўсмир қизлар мавсумий кардиганидан кўрадиган молиявий натижаларини қуйидаги жадвал ёрдамида кўриб ўтамиз.

8- жадвал

Тикувчилик корхонаси молиявий натижаларининг бизнес режа кўрсаткичлари

№	Кўрсаткичлар	1 ойда (минг сўм)
1	Маҳсулот сотишдан ялпи тушум	49 000
2	Маҳсулот ишлаб чиқариш таннархи	38 909
3	Маҳсулот сотишдан ялпи фойда	10 091
5	Фойдадан солиқ тўлангунга қадар фойда	10 091
6	Фойдадан солиқ, 15 %	1 513,65
7	Корхона ихтиёрида қолган соф фойда	8577,35
8	Корхонани ишлаб чиқариш рентабеллиги, %	22,0
9	Маҳсулот сотиш рентабеллиги, %	20,6

Сотиш рентабеллиги

$$P = (\text{СЯФ/СТТ}) * 100 \% = (10\,091/49\,000) * 100 \% = 20,6\%$$

Ишлаб чиқариш рентабеллиги

$$P = (\text{СФ/ИЧХ}) * 100 \% = (8577,35/38\,909) * 100 \% = 22,0\%$$

Жадвал маълумотларидан кўриниб турибдики, корхона бир ой давомида 280 дона ишлаб чиқарган маҳсулотини ҳаммасини белгиланган нархда реализация қилса 8577,35 минг сўм миқдорида фойдага эга бўлади. Шунда, корхона ишлаб чиқариш рентабеллиги 22,0 % га, маҳсулот сотиш рентабеллиги 20,6 %га тенг бўлади.

Ўсмир қизлар мавсумий кардиганини бу хажмда ишлаб чиқариш ҳамда унга мос равишда талаб бўлиб турса ўз самарасини беради.